

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Jany Jedličkové a soudců JUDr. Evy Lukotkové a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci žalobce **J. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje, odbor legislativní a právní**, se sídlem třída Tomáše Bati 3792, 761 90 Zlín, o přezkoumání rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru legislativního a právního ze dne 12. 2. 2003, č.j. LPO/596/02/Du **se z r u š u j e** pro vady řízení i pro nezákonnost a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 12. 2. 2003, odborem legislativním a právním č.j. LPO/596/02/Du bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Okresního úřadu Vsetín, referátu vnitřních věcí ze dne 25. 11. 2002, č.j. VV3795/2002 (dále jen „správní orgán I. stupně“) a rozhodnutí správního orgánu ze dne 25. 11. 2002 bylo potvrzeno.

Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 25. 11. 2002 byl zamítnut návrh žalobce na obnovu řízení, ve kterém rozhodnutím Městského úřadu Rožnov pod Radhoštěm, sociálním odborem ze dne 22. 5. 2001, č.j. Soc/OD/23/98/165/2001, byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání finanční náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem dle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., a toto rozhodnutí bylo potvrzeno Okresním úřadem ve Zlíně ze dne 12. 6. 2001, č.j. BV1653/2001.

Žalobce proti rozhodnutí podal žalobu u Krajského soudu v Ostravě dne 21. 2. 2003, domáhal se přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2003, jakož i jemu předcházejícího rozhodnutí u správního orgánu I. stupně. Předmětem tohoto řízení bylo posouzení žádosti žalobce o přiznání finanční náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem dle nařízení vlády č. 165/1997, o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd. V návrhu na zahájení řízení žalobce uvedl, že se domáhá zrušení „všech rozhodnutí v této věci“ s tím, aby následně správním orgánům bylo přikázáno respektovat rozhodnutí Okresního soudu ve Vsetíně. V této souvislosti žalobce poukázal na bližší specifikované usnesení vydané zmiňovaným soudem dne 8. 11. 2001, v jehož odůvodnění je konstatováno, že žalobci náleží plné odškodnění ve smyslu oddílu 6, zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci ve znění pozdějších předpisů. Dle názoru žalobce správní orgány tyto závěry soudu svévolně nerespektovaly, čímž zasáhly do jeho práv. K návrhu na zahájení řízení předložil fotokopii napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2003. Z jeho obsahu vyplývá, že jim bylo rozhodnuto ve věci návrhu žalobce na obnovu řízení vedeného ve věci žádosti žalobce o poskytnutí jednorázové finanční náhrady ve smyslu vládního nařízení č. 165/1997 Sb., o vyplacení jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 3. 2003, č.j. 22 Ca 160/2003-11 bylo rozhodnuto o postoupení věci Krajskému soudu v Brně, jako soudu místně příslušnému. Usnesení nabylo právní moci dne 6.5.2003. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 23. 9. 2003, č.j. 29 Ca 185/2003-15 žalobu odmítl, zaujal právní stanovisko, že předmětná věc nemá veřejnoprávní charakter, neboť vyplývá z občansko-právních vztahů. Zároveň poučil žalobce podle § 46 odst. 2 věta druhá s.ř.s., že má právo podat do jednoho měsíce od právní moci usnesení žalobu proti napadenému rozhodnutí správního orgánu u příslušného okresního soudu. Žalobce podal žalobu dne 11. 11. 2003 k Okresnímu soudu ve Zlíně.

Podáním doručeným NSS dne 13. 10. 2008 navrhl Okresní soud ve Zlíně, aby zvláštní senát rozhodl spor o věcnou příslušnost ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi ním a Krajským soudem v Brně. Okresní soud ve Zlíně dospěl k závěru, že v daném případě není dána jeho pravomoc k přezkoumání rozhodnutí správního orgánu o otázkách procesních, tedy zda jsou dány důvody pro obnovu řízení dle § 62 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správního řádu), popřel svoji příslušnost a navrhl, aby zvláštní senát rozhodl, že příslušný k rozhodnutí je Krajský soud v Brně jako soud ve správním soudnictví. Zvláštní senát NSS usnesením ze dne 11. 5. 2009 č.j. Konf 92/2008-5 ve věci kompetenčního sporu rozhodl tak, že příslušný vydat rozhodnutí o návrhu na přezkoumání rozhodnutí o obnově řízení je soud ve správním soudnictví. V souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. zrušil ve výroku uvedené usnesení Krajského soudu v Brně, které je s rozhodnutím tohoto senátu o pravomoci v rozporu. Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb., závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány (§ 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s.) i soudy. Uvedl, že Krajský soud v Brně bude dále pokračovat v původním řízení o podané žalobě. Rozhodnutí nabylo právní moci dne 22. 5. 2009.

Při posouzení věci vycházel Krajský soud v Brně z následujících skutečností, úvah a právních závěrů:

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní dále jen „s.ř.s.“), osobami oprávněnými (§ 62 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

Podle § 179 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád bylo-li řízení pravomocně skončeno před účinností tohoto zákona, postupuje se při přezkumném řízení, obnově řízení nebo vydávání nového rozhodnutí podle tohoto zákona, včetně lhůt, v níž lze takové řízení zahájit.

Podle § 100 odst. 1 správního řádu, řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví jestliže:

- a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu nemohl v původním řízení uplatnit, a nebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo
- b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno,

a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.

Považuje-li účastník správního řízení vydané rozhodnutí za nezákonné, je na místě požádat soud o přezkum takového rozhodnutí dle soudního řádu správního, cestou žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Současně má ale účastník možnost požádat správní orgán o přezkum takového rozhodnutí mimo odvolací řízení dle § 94 a násl. správního řádu (byť institut přezkumného řízení je především nástrojem vnitřní kontroly veřejné správy). Naznačené dvě cesty právní obrany účastníka řízení se tedy týkají situace, kdy účastník řízení považuje vydané rozhodnutí za nezákonné, typicky tedy v případě, kdy má účastník za to, že správní orgán nesprávně aplikoval právní normu. Zcela odlišným případem je však institut obnovy řízení, který pamatuje na situaci, kdy v proběhlém řízení nebylo z určitých důvodů možné správně zjistit skutkový stav.

Rozhodnutí o návrhu na obnovu řízení je toliko rozhodnutím procesního charakteru. Proto jeho přezkoumání náleží soudu ve správním soudnictví, bez ohledu na to, kterému úseku soudu by náleželo přezkoumání samotného rozhodnutí o věci, tj. přiznání či nepřiznání finanční náhrady dle nařízení vlády č. 165/1997 Sb. (viz. usnesení zvláštního senátu NSS ze dne 20. 9. 2007, č.j. Konf 22/2006-8, www.nssoud.cz).

Je třeba především zdůraznit, že žalobou napadené rozhodnutí se netýká rozhodnutí správních orgánů, jimiž bylo rozhodováno v původním řízení o věci samé, v tomto případě rozhodnutí Městského úřadu v Rožnově pod Radhoštěm, sociální odbor ze dne 22. 5. 2001, č.j. Soc/OD/23/98/165/2001, jímž byla zamítnuta žádost žalobce ve věci přiznání finanční náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.), ale pouze rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy řízení v této pravomocně ukončené věci. To je pro posouzení věci zásadní. Obnova řízení je na rozdíl od úpravy tzv. přezkumného řízení dle § 94 správního řádu určena primárně k nápravě skutkových nesprávností. K nápravě právních omylů a vad slouží institut přezkumného řízení.

Správní řád pak stanoví důvody pro povolení obnovy taxativním způsobem. Teprve za splnění zákonem stanovených podmínek má účastník řízení právní nárok na povolení obnovy řízení. Obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem prolamujícím účinek právní moci rozhodnutí. Okamžik právní moci je přitom důležitým momentem z hlediska právní jistoty a stability všech subjektů veřejné správy. Do pravomocného rozhodnutí je proto možno zasáhnout jen za zcela mimořádných a zákonem striktně specifických podmínek.

Jak vyplývá z povahy správního řízení předmětem tohoto řízení bylo rozhodnutí o žádosti žalobce o přiznání jednorázové náhrady ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem podle nařízení vlády č. 165/1997 Sb.

Podle § 2 odst. 1 cit. nařízení jednorázová náhrada bude přiznána rozhodnutím místně příslušného pověřeného obecního úřadu vydaným na základě písemné žádosti, ke které rehabilitované osoby připojí doklady o svém nároku.

Pokud z obsahu odvolání žadatele vyplývá, že důvodem pro povolení obnovy bylo mimo jiné i zrušení rozhodnutí ČSSZ týkající se žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů dle zákona č. 261/2001 Sb., tedy rozhodnutí o nároku, o výši jednorázové peněžní částky a o její výplatě, o níž podle § 6 cit. zákona rozhoduje ČSSZ, nemohl žalovaný v napadeném rozhodnutí dospět k názoru, že důvodem obnovy řízení bylo právě řízení dle zákona č. 261/2001 Sb. Tento názor je zcela mylný, neboť předmětem správního řízení bylo řízení dle nařízení vlády č. 165/1997 Sb., a k tomu se vztahující rozhodnutí správních orgánů. Optikou tohoto názoru je tedy třeba nahlížet i na posuzovanou věc s přihlédnutím ke smyslu a účelu § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu. K pojmu „skutečnosti“ ve smyslu ust. § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu soud poznamenává, že Ústavní soud ve své judikatuře zdůrazňuje význam přihlížení ke smyslu a účelu ustanovení právních předpisů při jejich interpretaci a aplikaci. V nálezu ÚS ze dne 17. 12. 1997, publikované pod č. 30/1998 Sb., je uvedeno: *„mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy činí z práva nástroj odcizení a absurdity“*. „Skutečnosti“ ve významu dle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu a ustáleného smyslu a účelu institutu obnovy řízení jsou nepochybně okolnosti skutkového charakteru, jak již uvedeno výše. Jinými slovy v kontextu celého ustanovení a ustáleného významu institutu obnovy řízení se musí jednat o okolnosti, které nově vypovídají o skutkové stránce věci, neboť k tomuto cíli směřuje, mj. smysl a účel daného institutu a citované právní úpravy.

Zrušil-li soud přezkoumávané rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti odůvodnění (§ 76 odst. 1 písm. a) s.r.s.) zejména proto, že odůvodnění nedává smysl, který by svědčil o skutkových a právních důvodech, které vedly správní orgán k vydání rozhodnutí (viz. rozsudek NSS ze dne 24. 9. 2003, č.j. 7 A 547/2002-24, www.nssoud.cz), vycházel z názoru, že žalovaný své závěry neadekvátně a nepřesvědčivě odůvodnil, úvahy z nichž vycházel jsou formulovány nesrozumitelně, hodnotící závěry v jednotlivostech a vzájemných spojitostech tak činí napadené rozhodnutí zcela nelogickým. Navíc soud shledává nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť jeho odůvodnění se opírá o právní předpis, který na předmětnou věc vůbec nedopadá.

V souladu s rozsudkem NSS ze dne 9. 4. 2004, č.j. 5 A 157/2002-35, www.nssoud.cz, „nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí je pojmově spjata se soudním přezkumem takového rozhodnutí. K tomu, aby soud takový závěr učinil, není zapotřebí, aby žalobce nepřezkoumatelnost namítal; dojde-li soud k závěru, že napadené správní rozhodnutí je nepřezkoumatelné (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s., zruší je, aniž by se žalobcovými námitkami musel zabývat“.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci úspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení však neuplatnil.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. března 2012

JUDr. Jana Jedličková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová